

s tega seminarja (prebranih je bilo 26) je izšlo v posebnem zborniku v angleškem in francoskem jeziku. Jugoslovanski avtorji iz skoraj vseh republik in pokrajin so prispevali polovico referatov, drugo polovico pa sodelavci raznih poljskih geografskih inštitutov.

Glede na značaj seminarja, obravnavajo prispevki probleme agrarnega ali vsaj podeželskega prostora in agrarne produkcije. V ospredju so zlasti specifični problemi posameznih območij, pri Poljaki pa tudi cele države. Slednji so metodološko dobro zasnovani pregledi nekaterih problemov poljske agrarne produkcije in agrarne strukture, kar pri jugoslovanskih prispevkih pogrešamo. Lahko bi celo rekli, da so jugoslovanski prispevki podoba trenutnega stanja znanstveno-raziskovalnega dela na področju agrarne geografije, ki je doseglo višek sredi sedemdesetih let s prvim jugoslovanskim agrarno-geografskim simpozijem. Ob nedvomno novih kvalitativnih metodoloških pristopih pa obseg agrarnogeografskih raziskovanj iz navedenega obdobja ni bil presežen, kar je že jasno pokazal jugoslovanski simpozij o vaških naseljih in agrarni produkciji 1972. leta v Ohridu.

Sicer pa zbornik ne prinaša le prispevkov z agrarnogeografsko problematiko. Cisto teoretične narave so prispevki o agrarni pokrajini kot večnamenskem prostoru (W. Stole) in o metodologiji agrarnogeografskih proučevanj v gorskih območjih (J. Medved). Še posebej velja to za teoretično in metodološko poglobljeni prispevek A. Kostrowickega o povezavi med prirodnim okoljem in oblikami urejanja okolja v ruralni pokrajini. O transformaciji agrarne strukture, o spremembah in produkcijski usmerjenosti v individualnem kmetijstvu ter o prostorskih spremembah tipov individualnega kmetijstva v povojnem obdobju na Poljskem pišejo W. Tyszkiewicz, R. Kulikowski in J. Szyrmer ter R. Szczesny. Ožje agrarnogeografske probleme vpliva mesta na okolico obravnavajo še M. Lutovac za Beograd in J. Grocholska za Warszawo, medtem ko M. Klemenčič piše o problemih v zvezi z opuščanjem obdelave zemlje. Vsi drugi prispevki obravnavajo neagrarne inovacije na podeželju kot dejavnike njegove transformacije. Med temi izstopajo problemi agrarnega prebivalstva. J. Rajman piše o urbanizaciji in poklicni opredelitvi prebivalstva v Zg. Sleziji, A. Jagielski o povojnih spremembah agrarnega prebivalstva na Poljskem, A. Puška o podobnih problemih na Kosovu in M. Panov o prebivalstvenih spremembah v Makedoniji pod vplivom urbanizacije.

Ostali prispevki, razen tistega o oskrbi v občini Slovenska Bistrica (M. Pak), pa obravnavajo socialnogeografske probleme transformacije agrarne pokrajine pod vplivom proizvodnje hmelja (M. Natek) in turizma (A. Jackowski, Z. Pepeonik, A. Stojmilov in V. Gramatnikovski), medtem ko B. Jačinović piše o najnovejših agrarnih problemih v Pologu.

Marijan Klemenčič

Dvoje poročil o narodnostnih manjšinah

Vladimir Klemenčič, Matjaž Klemenčič: Položaj slovenačke manjine u austrijskoj Koruškoj u svetlu istorijskih i socijalno-geografskih procesa. Globus IX, 9, Beograd 1977, str. 56—88.

Slovenska geografija posveča precejšnjo pozornost nacionalno mešanim območjem, tako s Slovenci poseljenimi območji zunaj državnih meja, kot ozemljem, ki so poseljena z Madžari in Italijani v SR Sloveniji. Tovrstne raziskave so tudi v svetovnem merilu številne, saj se je pokazal poseben vpliv narodnostne mešanosti na razvoj narodnostno mešanih območij kot tudi širših predelov. Narodnostne manjšine s pospeševanjem ali z zaviranjem preko mejnih tokov vplivajo na svojstveno organizacijo in izgled pokrajine ob meji.

Avtorja v šestih poglavjih predstavitva osnovne značilnosti življenjskega boja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in sicer s prikazom politično-geografskih značilnosti Koroške, značaja koroške pokrajine, politične in pravne zgodovine koroških Slovencev, narodnostne sestave prebivalstva na Koroškem, spreminjanja položaja Slovencev zaradi preobrazbe gospodarstva ter oblik diskriminacije koroških Slovencev v industrijski družbi.

Razprava je pisana pregledno in na preprost način. Vseskozi se opira na predhodne temeljite proučitve narodnostnih problemov. Zelo posrečena je predstavitev narodnostne problematike koroških Slovencev ob uporabi metodologije dveh ved: geografije in zgodovine, pri čemer tvorita oba dela razprave organsko celoto, ki je grajena na enotnem konceptu. Tak način pisanja znanstvenega dela je treba pozdraviti, ker menimo, da je dober primer znanstvene interdisciplinarnosti, ki ne razjasnjuje določene problematike samo s stališča določene stroke, ampak prikazuje problematiko na celovit način.

Posebej moramo opozoriti na problem, ki sicer sodi na področje pravopisa. Gre za pisavo krajevnih imen. Avtorja nista imela težav s pisanjem krajevnim imen na kartogramih, ki prikazujejo narodnostno mešano ozemlje (krajevna imena so pisana dvojezično). Manj srečno roko sta imela pri imenih na prvih dveh kartogramih, ki prikazujeta območja poseljena s slovensko in hrvaško narodnostno manjšino oziroma območje poselitve alpskih Slovanov. Na prvem kartogramu so krajevna imena pisana na štiri različne načine: imena držav so v angleški obliki, Dunaj in Gradec v nemški obliki, deželi Koroška in Gradiščansko v slovenski ter Celovec in Zelezno v dvojezični obliki. Podobno pestrost načina pisanja krajevnih imen srečamo tudi na drugem kartogramu.

Zeleti je, da bi bila razprava v slovenščini dostopna tudi širokemu krogu slovenskih bralcev ter da bi do podobnih del prišlo pogosteje.

Marijan Klemenčič

G. Valussi: Minoranze a confronto. Pubblicazioni dell'Istituto di geografia della Facolta' di lingue e letterature straniere, 3, Udine 1978, 67 str.

Nemogoče je v nekaj stavkih predstaviti širino problematike, ki jo podaja drobna knjižica G. Valussija, enega najbolj znanih italijanskih geografov, direktorja inštituta za geografijo v Vidmu ter dobrega znanca in sodelavca slovenskih geografov. Avtor skuša s predstavitvijo nekaterih že objavljenih razprav aktualizirati svoja najvažnejša mnenja in poglede o italijanski in slovenski narodnostni manjšini ob jugoslovansko-italijanski meji ter izpostaviti nekatere probleme. Potreba po takem dejanju se je pokazala s sprejetjem osimskim sporazumom, ki pomenijo ovrednotenje dosedanjih prizadevanj obeh strani za boljše sožitje med obema državama.

V uvodnem poglavju je predstavljen razvoj geografskih proučevanj obmejnega italijansko-jugoslovanskega območja in narodnostnih manjšin, ki tu živita. Začetek proučevanj sega v sredo šestdesetih let z diplomskimi nalogami na tržaški univerzi, poročilom na kongresu italijanskih geografov v Rimu, posebno širino pa dobi s sodelovanjem z geografi iz SR Slovenije. Stirim srečanjem slovenskih in italijanskih geografov je posvečena precejšnja pozornost. Zadnji del uvodnega poglavja omenja številna srečanja na Tržaškem in Goriškem posvečena narodnostni problematiki, katere je večinoma organiziral Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu (Slori).

V prvem poglavju, ki je ponatisnjeno poročilo z mednarodne predkonference o manjšinah v Nabrežini leta 1973, so postavljena nekatera izhodišča za proučevanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Drugi članek je referat, ki ga je kot soavtor skupaj z Vladimирjem Klemenčičem podal na mednarodni konferenci o manjšinah v Trstu leta 1974. Prikazuje odprto mejo med Italijo in Jugoslavijo ter njen pomen za obe manjšini.

V preostalih člankih, ki govorita o italijanski šoli v Istri in o bodočnosti italijanske etnične skupnosti v SR Hrvatski, objavljenih v reviji »Trieste« leta 1975 in 1976, avtor obravnava italijansko narodnostno skupnost predvsem s stališča gibanja števila učencev v teh šolah.

V zaključnem poglavju je predstavljen položaj italijanske manjšine po podpisu osimskih sporazumov, pri čemer avtor omenja vrsto stvari, ki vplivajo na (neugoden) razvoj italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji (npr. prostorska razpršenost, psihološke razmere, načine finansiranja kulturne dejavnosti). Vedno znova se avtor vrača na problem upadanja vpisa v ita-